

Úryvok z pripravovanej knihy
«*Spomienky emigranta*»

- (1) nacionalizmus typický pre emigrantov
- (2) priateľstvo s neskorším pápežovým osobným kostolníkom-sakristánom Pavlom Benedikom, ktorý v marci roku 2013 pripravoval všetko potrebné na omše aj pre 115 kardinálov voliacich nového pápeža

Nacionalizmus na Západe

V časoch, keď Vladimír Timkovič trávil čas svojich prvých 23 rokov na Slovensku v socialistickom Československu (ČSSR), nikto sa ho nikdy nepýtal, akej je národnosti. Bolo predsa samozrejmé, že každý, kto žije v Československu je “Čechoslovák”, lebo taký má rodný list, občiansky preukaz i pas. V občianskom preukaze mal napísanú aj kolonku národnosť: *slovenská* – ale tomu nikto nikdy nevenoval pozornosť.

Raz, počas štúdia na Gymnázium v Moldave nad Bodvou náhodou zazrel, že jeden z jeho košických spolužiakov nemá tmavočervený občiansky preukaz ako všetci ostatní, ale kriľavo svetlozelený. Udivene sa ho spýtal prečo. On mu vtedy povedal, že on je ukrajinskej národnosti, a preto má občiansky preukaz zelenej farby – a dokonca mu aj ukázal, že takú národnosť mal v ňom napísanú.

Po návrate zo školy to Vladimír rozpovedal doma svojej mame a zároveň sa jej opýtal, prečo aj on nemá takej istej farby občiansky preukaz. Ved' predsa podľa svojho otca, ktorý tesne po II. svetovej vojne po oddelení Podkarpatskej Rusi od Československa zostal ako vojak 1. čsl. armádneho zboru na Slovensku – ved' aj on je v podstate Ukrajinec. A mama mu vtedy, poučená tvrdým životom povedala:

— ... *píšeme si preto slovenskú národnosť všetci a dokonca aj otec, aby nás náhodou nevyviezli do Ruska...*

To bol za prvých 23 rokov života Timkovičov jediný a v podstate náhodný kontakt so slovom «národnosť». Keď však emigroval na Západ a stretával nejakých emigrantských slovenských kňazov, či biskupov, títo pri predstavovaní, mu takmer vždy ako jednu z prvých otázok položili otázku, či je Slováč, a keď odpovedal, že áno – tak ďalšiu upresňujúcu otázku, najmä potom, keď povedal, že je gréckokatolíč – či je aj národnosťou Slováč. Plný začudovania odpovedal, že áno... A vtedy pozoroval, že sa im zjavne uľavilo. Ich telom zamrvilo akési blahosklonné uvoľnenie a radosť (že nie je Rusín či Ukrajinec). Ktorýsi z pýtajúcich sa, po jeho spýtavej protioťazke sa mu ponáhľal vysvetliť, že mohol by byť totiž aj Ukrajincom – ale potom, by nemal medzi Slováčmi čo hľadať, ale odísť k Ukrajincom, ktorí tu v emigrácii sú veľmi silní a mnohopočetní. V Československu Timkoviča nikto nikdy neotravoval otázkou akej je národnosti – tu na Západe to bola jedna z prvých a základných otázok, na ktoré musel odpovedať. Až s odstupom niekoľkých desaťročí si s hrôzou uvedomil, že od jeho odpovede závisela jeho budúcnosť – akým smerom sa bude uberať...

Takmer všetci emigranti – cirkevní i necirkevní intelektuáli – trpeli viac alebo menej nacionalizmom. Bol to chorobný syndróm emigrácie. To, čo nie je problémom na rodnej hrude, sa stalo veľkým problémom v cudzine. Čím ďalej sa človek od rodnej hrudy nachádzal, tým viacej po nej túžil. Čím ďalej a čím dlhšie niekto žil v odlúčení od svojej vlasti, a to dokonca bez toho, žeby sa domov, ako ilegálny emigrant mohol niekedy aj vrátiť, tým väčším nacionalistom sa stal. To, čo nenávratne stratil, začal čím ďalej, tým viac milovať, a to až do extrémne ozrutných a

nezdravo egoistických rozmerov. Nacionalizmus, ako taký, totiž nie je čnosť, ale egoizmus – kolektívny egoizmus. Extremita nekritického uprednostňovania všetkého, čo bolo slovenské a nekresťanského nezáujmu a ignorovania ostatného, iného.

Až po viacerých desaťročiach Timkovič pochopil, prečo sa vo Sv. Písme píše, že na konci časov, tj. pred koncom sveta vystúpi jeden «jazyk» proti inému «jazyku» a ľudia sa budú biť a navzájom nenávidieť len preto, že hovoria iným jazykom.

Skrytým pôvodcom nacionalizmu, ako každého egoizmu je diabol. Bolo to vidieť na homogénnych spoločenstvách. Keď žili spolu homogénni «čistokrvní» Slováci, u jednotlivých emigrantov sa rozmáhal nezdravý lokálpatriotizmus. Bolo to z tých istých príčin: diabol potreboval, aby sa ľudia medzi sebou vzájomne bili a nenávideli. Väčšina kňazov (svetských a saleziánskych) aj sestričiek vincentiek, ktoré žili a veľmi aktívne pôsobili v *Slovenskom ústave sv. Cyrila a Metoda* na Via Cassia v Ríme (vydávali v slovenčine obrovské množstvo publikácií), pochádzala zo západného Slovenska – najmä od Trnavy. Boli to veľkí lokál-patrioti – a na každom kroku to každému, kto prišiel zo Slovenska, dali pocítiť. Hrdo všetkým podčiarkovali, že Trnava je «slovenským Rímom» (teda nepísaným hlavným mestom – v Bratislave vtedy nebolo biskupstvo)... a preto je to najvýnimočnejšie mesto na Slovensku... Mimochodom, Vladimír, ako 23 ročný mládenec za celý svoj život na Slovensku nikdy od nikoho nepočul, žeby Trnava bola «slovenským Rímom». Dozvedel sa to až v Ríme práve od emigrantov z okolia Trnavy, ktorí zastávali všetky významné funkcie na *Slovenskom ústave sv. Cyrila a Metoda* v Ríme. A keď sa ich nebadane pýtal, prečo by mala byť Trnava slovenským Rímom – tak po zamyslení sa, mu odpovedali, že asi preto, že je tam veľa kostolov – podobne ako v Ríme.

Zaujímavé je, že Slovákov zo stredného Slovenska bolo na *Slovenskom ústave sv. Cyrila a Metoda* v Ríme málo, alebo aspoň boli dostatočne umlčaní, ale bolo tam aj pár východoslovákov, ktorí stáli patrične tichúčko «v kúte». Medzi nich patril miestny predstavený saleziánov a zároveň aj riaditeľ miestneho slovenského malého seminára (gymnázia) **o. Jozef Kočík** (1924-2000), utiahnutý rodák od Prešova. Jeho pravým opakom bol salezián, vychýrený a pritom aj milo ukecaný básnik a satirik od Michaloviec **o. Andrej Šándor** (umeleckým menom **Gorazd Zvonický**) (1913-1995). Tento bol dokonca aj gréckokatolíkom (po otcovi), ktorý však zanechal svoj otcovský obrad a celý život pracoval ako rímskokatolík – čo tiež ukazuje, že príliš veľa sebedomia, čo sa týka svojho východniarskeho pôvodu nemal.

Keď teda niekto, ak to možno zhrnúť, prišiel do akéhokoľvek hniezda akýchkoľvek slovenských emigrantov na Západe, prvá otázka po predstavení sa bola asi takáto:

— *A odkiaľ zo Slovenska pochádzate?...*

A keď daný človek povedal aspoň kraj, odkiaľ pochádzal sám pýtajúci sa,... tento bol hneď jeho priateľom, a ak dokonca boli z jedného okresu – tak už boli akoby bratmi...

Niečo podobné Timkovič zažil, keď bol v rokoch 1989-1990 na svojom baziliánskom noviciáte v mestečku Glen Cove na ostrove Long Island v štáte New York, USA. I keď tam boli spolubratia-baziliáni gréckokatolíci Slovania-Ukrajinci, z 95 % pochádzali z Brazílie. Boli 3. až 4. generáciou emigrantov z Európy. Vedeli trochu po ukrajinsky, ale ich rodnou rečou bola portugalčina. Títo baziliáni-Brazílčania Timkoviča nikdy neoslovovali menom, ale len prezývkou, a to hneď od počiatku. Tá prezývka bola «Čeko», čo po brazílsky-portugalsky znamenalo Čech. A keď ich s úsmevom upozorňoval, že Československo má dve časti: Česko a Slovensko – a on pochádza zo Slovenska a nie z Čiech, smiali sa priateľsky a naďalej ho volali Čeko... Teda opäť národy, národnosti... -izmy, nacionalizmy. Čekom zostal

cez celý svoj pobyt v USA. Teda žiadny Jozafát (mníšske meno), či Vladimír (krstné meno) alebo aspoň Timkovič (priezvisko) – vždy ho oslovovali, či radostne na neho pokrikovali: Čeko...

Pre neznalého veci nastala jedného dňa doslova humorná situácia: Keď sa Timkovič raz vo voľnom čase prechádzal na obrovskom pozemku baziliánskeho monastýra po piesčitom oceánskom pobreží Atlantiku, stretol cudzieho Taliana, čo práve emigroval z Talianska. Keď sa na opustenom brehu dali do reči a jedinou rečou, ktorá ich spájala, bola taliančina, obaja boli zrazu tak veľmi šťastní, ako keby pochádzali z tej istej dediny zvanej Európa. Ten neznámy Talian mu bol mentalitou bližší než jeho vlastní baziliánski spolubratia z Brazílie. Normálne mu až srdce poskočilo od radosti, že si môže «pokecať» v ľúbozvučnej taliančine – a onen Talian mal tak isto netajenú radosť, že si môže v cudzej zemi prehodiť pár fráz v rodnej materčine. Je zaujímavé, že obaja sa hneď zhodli, že sú šťastní – a že pojem *Európa* sa stal pre nich synonymom pojmu *doma*. Keď vtedy v USA človek stretol Poliaka – tak to bol rodný brat, ako Talian – veď z pohľadu ďalekého USA, Československo, Poľsko, Taliansko – to bolo jedno... Teraz, keď niekto ide za prácou na Západ a vie, že sa môže domov kedykoľvek vrátiť – sadne na lietadlo a je doma – to už nie ako to bolo vtedy. Vtedy ak niekto emigroval, vedel, že bude vo svojej neprítomnosti odsúdený na niekoľko rokov väzenia a nikdy sa do svojej rodnej vlasti nevráti. To v psychológii človeka znamená veľmi veľa.

Keď bol Timkovič v Amerike na noviciáte (podľa baziliánskych predpisov v totálnej izolácii od vonkajšieho sveta) v rokoch 1989-1990, nevedel, čo bude v budúcnosti, ktorá ho čaká. Myslel si, že tam, tj. v Amerike ostane asi natrvalo. Koncom roka 1989 mu istý starý asi 90 ročný bazilián-Rumun hovoril, že socializmus vraj padol, ale Timkovič to bral ako vec nereálnu. Socializmus padnúť nemohol – veď v roku 1968 tiež "padol" a všetci vedia, ako dlho to trvalo...

Slováci sa hneď podelili na Západoslávov a Východoslávov

Keď Timkovič práve ako 23-ročný emigroval do Talianska. Bol «čerstvé nič» z Československej socialistickej republiky (ČSSR), «nič» neovládajúce ani jedno slovo z tak prepotrebnej taliančiny, avšak obstojne hovoriaci anglicky (a to až tak, že niekedy sa vydával za Kanadana – aby ho miestni Nemci či Taliani neotravovali), bol tiež rodákom z Košíc, teda z menejcenného východu Slovenska. Zaujímavé je, ako to diabol vie hneď všetko a všade podeliť – a to len preto, aby nebola láska, jednota... ale len žľč, nejednota a krivda.

Tak na *Slovenskom ústave sv. Cyrila a Metoda* a tiež v Pápežskom seminári *Nepomucenum* sa Slováci hneď podelili na pyšných západoslávov a hlúpych východoslávov. Západoslávov Timkoviča značne ignorovali, ale tolerovali (vďaka tomu, že patril pod episkopa Michala Rusnáka, CSsR, ktorého financoval multimilionár Michal Roman – «money talks» – peniaze totiž hýbu svetom) a východoslávov sa na Timkoviča pozerali so sympatiami a veľakrát mu aj nezištne pomohli – najmä precennými radami...

Prvý sen po taliansky a návštevy historických pamiatok v Ríme

Ktosi zo slovenských emigrantov-saleziánov na *Slovenskom ústave sv. Cyrila a Metoda* v Ríme Timkovičovi povedal, že dokiaľ sa mu nebude snívať po taliansky, tak po taliansky ešte nevie. Ďalší mu poradil, že kde ide – má čítať všetky nápisy po taliansky a potom si jednotlivé slová nájsť v slovníku (nosil ho v kapse) a nápisy po taliansky si má neustále opakovať... Tak sa rýchlo naučí po taliansky a využije čas najmä počas nekonečného cestovania v mestských autobusoch.

Ako prvý sa Timkovič naučil jeden nápis z interiéru autobusu: «Vietato fumare» – v preklade *Zákaz fajčiť*. A tak si celou cestou autobusom (asi dve hodiny) potichy opakoval:

— *Vietato fumare*.

A tak sa stalo, že jeho prvý sen po taliansky bol, že mu skoro celú nasledujúcu noc v spánku zunelo hlavou: «vietato fumare, ... fumare vietato...». Keď sa s tým potom na druhý deň pochválil pri raňajkách v jedálni *Slovenského ústavu sv. Cyrila a Metoda*, všetci prítomní slovenskí kňazi pukali od smiechu ...

A odkiaľ mal Timkovič peniaze na jazdy mestskou dopravou? Vypýtal si ich na Slovenskom ústave – a tým potom tieto peniaze preplatil **biskup Michal Rusnák, CSsR**, z Kanady. Cestovné lístky si po použití vždy starostlivo uschoval a potom za ne vyinkasoval peniaze naspäť, a tak to šlo skoro každý deň...

Na Slovenskom ústave mu tiež poradili jednu dobrú vec: Aby totiž chodil pozerat' starodávne pamiatky Ríma hneď na začiatku, lebo potom ho to už nebude zaujímať. A tak v priebehu prvých týždňov pobytu na Slovenskom ústave Timkovič spolu s ďalším skoro o desať rokov starším čerstvým slovenským emigrantom **Stanislavom Mihaličkom (1955-1999)** (bol to rodák z Trnavy a na Slovensku bol slávnym a veľmi talentovaným dirigentom v bratislavskom SEUK-u) chodili denne na celý deň autobusom do centra Ríma s jedlom v taške, čo im pripravili sestričky vincentky na Slovenskom ústave, a navštevovali všetky pamiatky, čo samozrejme nežiadali nijaké vstupné. V rukách mali príručku o historických pamiatkach pre turistov, ktorú po slovensky vydal *Slovenský ústav sv. Cyrila Metoda*... No, a napriek tomu, že sa *Slovenský ústav sv. Cyrila Metoda* nachádza v katastri mesta Rím, cesta autobusom do centra trvala dve hodiny a nazad ďalšie dve ...

A čo sa týka toho, že potom ich historické pamiatky prestanú zaujímať? Na Slovenskom ústave tiež mali pravdu, lebo Timkovič poznal v Ríme mnoho študentov, čo tam študovali a skoro nijaké historické pamiatky nepoznali. Spočiatku, keď ich to zaujímalo, neišli a potom upadli do stavu, keď chodili okolo pamiatok, akoby okolo bežných vecí a nevšimli si ich... Bolo totiž bežné, že človek prechádzajúci sa po uliciach, či parkoch Ríma zakopol o hociakú vec, alebo črepinu, za ktorú by archeológovia na Slovensku aj v úvodzovkách "život svoj položili"!

Pavol Benedik – neskorší osobný pápežov kostolník a sakristián

U pápeža rímskeho Benedikta XVI. (2005-2013) bol od roku 2006 osobným sakristiánom o. **Paolo Benedik** – augustinián, rodák od Trebišova z východného Slovenska. Denno-denne sa najmä ráno stýkal s pápežom, keď ho obliekal do liturgického rúcha a pripravoval mu všetko potrebné na súkromné ranné bohoslužby. Dokonca, ako zodpovedný za Sixtínsku kaplnku, počas konkláve, keď sa práve v nej volil nový pápež rímsky v marci 2013, každé ráno pripravoval liturgické oblečenie a všetko potrebné pre všetkých 115 kardinálov-voliteľov nového pápeža... Spomienka na nasledovných riadkoch sa však stala pár desaťročí predtým:

Pavol Benedik bol o rok alebo dva roky starší ako Vladimír Timkovič a do Talianska emigroval o tri roky skôr než Timkovič (už v r. 1984). Maličký postavou, počerňavý vlasmi a rodiacom sa plešinkou na hlave (vtedy ešte len bohoslovec) bol Timkovičovi oporou a radcom (ako prežiť) v prvé týždne na *Slovenskom ústave sv. Cyrila a Metoda* v Ríme a vôbec aj ako emigrant. Keď Vladimír prišiel do Ríma, Pavol bol už skúseným bohoslovcem – druhákom, či tretiakom a na Slovenskom ústave v Ríme trávil časť svojich letných prázdnin. A práve on Timkovičovi hovoril o tom, akú veľkú vec a pomoc majú východniari, že majú svojho rodáka za prefekta *Kongregácie Propaganda Fide* – červeného pápeža **kardinála Jozefa Tomka**.

Kardinál Jozef Tomko, ako východniar, rodák z Udavského, vtedy vyvažoval všetku nerovnováhu medzi mnohopočetnými západoslovákmi a málopočetnými východoslovákmi nielen na Slovenskom ústave, ale v celom Ríme a Taliansku vôbec. Keď sa miska váh priveľmi prikláňala pre Trnavu, tak na jej opačný koniec rýchlo pritlačila ťažká váha – kardinál Jozef Tomko a váhy sa s veľkým treskotom dostali do rovnováhy, a ak bolo potrebné, aj preklopili do opačnej amplitúdy, tj. v prospech východného Slovenska a jeho synov...

Tzv. emigrantské sny

Východniar a trebišovský rodák **Pavol Benedik**, ktorý býval počas svojho prázdninového pobytu na Slovenskom ústave v Ríme (spolu s ostatnými asi 5 bohoslovcami, čo tam práve boli) v tej istej obrovskej miestnosti ako Timkovič, sa raz medzi štyrmi očami Timkoviča opatrne, s potmehúdskym úsmevom opýtal, čo sa mu v noci sníva... Prekvapený Timkovič si pomyslel, že asi znenazdajky v noci kričí zo sna a v miestnosti veľkej ako malá telocvičňa, kde spali viacerí emigranti – si to spolubývajúci všimli. Priznal, že sa mu v noci, obyčajne nad ránom, už vyše mesiaca sníva v princípe vždy ten istý sen:

Nachádza sa, bez toho, aby vedel, kde, kedy a prečo sa tam dostal, v Košiciach v Československu a potom si naraz uvedomí, že čo tam vlastne robí, veď emigroval na Západ... a keď ho policajti chytia, pôjde do basy... beznádejná a bezvýhodisková situácia, ... dilemma končí náhlým prebudením sa (celý spotený od strachu), keď s úľavou ďakuje Hospodu Bohu, že to bol len sen a on je v slobodnom svete v Ríme, v Taliansku...

Pavol Benedik ho s pochopením v tvári pozorne vypočul a potom mu priateľsky potľakajúc po pleci vážne vysvetlil, že takéto sny v prvé mesiace po svojej emigrácii mávajú všetci emigranti, a že ich mal aj on, a že to po nejakom čase prejde... Čo bola i pravda. Dvadsaťtri ročnému Timkovičovi toto vyznanie skúseného, už trojročného emigranta Benedika veľmi dobre padlo. Už si totiž namýšľal, či mu azda nepreskakuje, keď sa mu sníva v princípe vždy to isté. Také niečo totiž v živote nikdy nezažil...

Potom sa ho Benedik nenápadne a opäť veľmi opatrne opýtal, či mu náhodou hromadne nevypadávajú vlasy... A bola to tiež pravda. Ak si Timkovič nad umývadlom zatriasol vlasmi, tak bolo skoro celé tmavé od vypadaných vlasov ... Benedik mu vtedy veselo svojou rukou ukázal na svoju vlastnú hlavu s preblykujúcou plešinou a hovoril, že to sa mu stalo tak isto vďaka emigrácii... a že je to nervového pôvodu a jediným liekom na to, je nič si z toho nerobiť.

Asi po troch mesiacoch pobytu na Západe vypadávanie vlasov i nenormálne sa opakujúce hororové sny prestali.

Daroval krv emigrantovi

Pri jednom rozhovore **Pavol Benedik** ukázal na svoje dosť veľké brucho a priznal sa mu, že mu tam rastie rakovinový nádor, a že je už veľký ako melón. Pre emigranta bez peňazí to znamenalo istú smrť. Augustiniáni z Cassia sa ho ujali a rozhodli, že i napriek tomu, že nie je augustinínanom, uhradí mu operáciu v súkromnej nemocnici v Ríme. Nikto z emigrantov totiž nebol poistený v zdravotnej poisťovni, lebo poplatky boli veľmi vysoké... Zdalo sa, že všetko je vyriešené, avšak vzápätí sa vynoril ďalší problém. V Taliansku operovali len vtedy, keď pacient pred zákrokom zohnal dostatočný počet darcov krvi, a to i v množstve niekoľko litrov, v závislosti od operačného zákroku. V Benedikovom prípade bolo potrebné asi pätnásť darcov. Vtedy poprosil Timkoviča, či by mu nedaroval krv. A tak v septembri 1987,

pár mesiacov po svojej emigrácii, Timkovič po prvýkrát v živote daroval krv v talianskej nemocnici na meno Pavla Benedika. Pozoruhodné bolo, že Benedikovi vtedy darovalo krv len asi 5 až 8 slovenských a českých bohoslovcov z *Nepomucena* a ostatní neboli ochotní... Tvárili sa, že nepočujú jeho potrebu. Nemožno im to však v nijakom prípade vyčítať, lebo nikto z nich nebol zdravotne poistený a darovanie krvi je predsa len šok pre organizmus, ktorý spôsobuje oslabenie jeho imunity (darmo lekári na Slovensku tvrdia darcom niečo iné)...

Zvyšných donorov našiel medzi cudzími Talianmi – pomohli mu predovšetkým talianski augustiniáni... Operácia bola síce úspešná, ale nádor po pár týždňoch začal opäť rýchlo rásť až do pôvodných rozmerov. Operáciu preto o dva mesiace nato zopakovali. A tak Timkovič daroval krv i druhýkrát. Tesne pred druhou operáciou bol Benedik na špeciálne dovolenie z Vatikánu vysvätený na kňaza, i keď mal skončené len dva či tri roky štúdia... Táto druhá operácia už bola úspešná – rakovina sa nikdy nevrátila, čomu určite napomohla i Božia milosť, ktorú prijal pri svätení na kňaza. Tajomstvo rukopoloženia má totiž nadprirodzený účinok nielen na dušu, ale i na telo... Viac prípadov už bolo zaznamenaných, že sa svätencom po svätení zlepšil nadprirodzeným spôsobom i zdravotný stav. O rok nato Pavol Benedik vstúpil do rehole naozaj nezištných a hrdinských augustiniánov. Bolo to v tom istom čase, keď Timkovič vstúpil k baziliánom...

Za zmienku ešte stojí skutočnosť, že pri darovaní krvi si Timkovič všimol, že v tom čase tam prišlo darovať krv tiež asi desať urastených mladých talianskych karabiniarov oblečených v majestátnych tmavomodrých uniformách (karabinieri - vysoko vyzbrojená útočná jednotka talianskej polície vyzbrojená nie len pištoľami, ale aj samopalmi a neustále chodiaca v nepriestrelných vestách držiaca neustále prst na spúšti samopalu). Prišli darovať krv pre jedného z ich kolegov. Teda Taliansko malo rovnaký meter nielen na civilov, ale aj na políciu... Každý, kto potreboval nejakú operáciu, si musel zohnať darcov krvi...

V septembri r. 1987 sa Timkovič presťahoval zo *Slovenského ústavu sv. Cyrila a Metoda* do českého rímskokatolíckeho pápežského kolégia-seminára *Nepomucenum*.

Taliani nevedeli, kde je Československo

O tom, že kde sa nachádza Československo, Taliani prekvapujúco nevedeli. Nevedeli dokonca ani to, že je to v Európe. Keď sa Timkoviča niekto na ulici v Ríme opýtal, odkiaľ pochádza, lebo ho slovanský akcent v reči prezradil, že nie je rodený Talian, a odpovedal, že z Československa... nechápavo sa ho onen Talian pýtal, kde to je. Až neskôr mu iní slovenskí a českí emigranti poradili, že Taliani poznajú českého tenistu Lendlu, a že toho má dodať na upresnenie odkiaľ pochádza. A skutočne to fungovalo: Odpovedal, že je z Československa... a stačilo dodať slovo: Lendl... A vtedy sa každému Talianovi rozjasnili oči a chápavo pokýval hlavou, už vedel, kde Československo je... Lendl bol v tom čase dlho svetovou jednotkou v tenise a ľavou zadnou porážal v tenise i každého Taliana. Preto Taliani hovorili o ňom a jeho vlasti – Československu s úctou (i keď Lendl tiež emigroval – ale koho to z Talianov zaujímalo). Šport skutočne robí výbornú reklamu každému štátu a národu...

o. Jozafát Vladimír Timkovič, OSBM, Košice, Slovensko
webová stránka: www.spravy.narod.ru